

POSTANOWIENIE

5 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Aleksander Stępkowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 5 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
zażalenia M. S.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 8 czerwca 2022 r., I ACa 1002/20,

w sprawie z powództwa Banku w L.

przeciwko M. S.

o zapłatę,

1. odrzuca zażalenie co do punktów 2 i 3 zaskarżonego postanowienia;

2. oddala zażalenie w pozostałej części;

3. przyznaje radcy prawnemu M. W. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie 675 (sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych, w tym podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 8 czerwca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie odrzucił wniesioną przez pozwanego M. S. skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 14 stycznia 2022 r. (pkt 1), umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi

kasacyjnej oraz o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym (pkt 2) i umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o wstrzymanie wykonania orzeczeń (pkt 3).

Pozwany wniósł w imieniu własnym skargę kasacyjną (niepodpisaną) od wyroku Sądu Apelacyjnego, którym Sąd ten oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 22 lipca 2020 r. Apelacja dotyczyła rozstrzygnięcia w części, w jakiej nie rozłożono na raty zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda należności głównej 210 685,64 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia została określona przez pozwanego w apelacji na 3578 zł, a w skardze kasacyjnej na 210 685,64 zł.

Pozwany złożył również wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym, ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi kasacyjnej oraz o wstrzymanie wykonania orzeczeń sądów obu instancji. Zaznaczył, że skargę kasacyjną składa „z ostrożności”. Sąd Okręgowy odrzucił skargę jako niedopuszczalną.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pozwany, zaskarżając je w całości. Zarzucił naruszenie art. 117 § 1 i 2 w zw. z art. 398² § 1 oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez uznanie, że wobec niedopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia (określoną w postępowaniu apelacyjnym przez pozwanego poniżej ustawowej granicy 50 000 zł), zasadne jest umorzenie postępowania co do wniosku o zwolnienie od kosztów postępowania kasacyjnego oraz ustanowienie pełnomocnika z urzędu, podczas gdy o dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej powinna decydować rzeczywista wartość przedmiotu sporu stanowiącego przedmiot rozpoznania w sprawie, a sąd badający dopuszczalność złożenia skargi nie powinien być w tej mierze ograniczony wskazaniem sformułowanym na etapie postępowania apelacyjnego.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz o przyznanie na rzecz pełnomocnika pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zażaleniem zaskarżono postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, w tym co do punktu 2, w którym Sąd umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi kasacyjnej oraz o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym oraz co do punktu 3, w którym Sąd umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o wstrzymanie wykonania orzeczeń. Na postanowienie w tych kwestiach nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego (art. 394¹ k.p.c.), ani do innego składu sądu drugiej instancji (art. 394² k.p.c.). W związku z tym zażalenie należało w tej części odrzucić, jako niedopuszczalne (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Skarga złożona przez pozwanego nie została sporządzona przez fachowego pełnomocnika, a zatem z uwagi na treść art. 87¹ § 1 k.p.c. – podlegała odrzuceniu. W takim wypadku nie było możliwe uzupełnienie jej braków formalnych, bowiem przy braku zdolności postulacyjnej strony w postępowaniu przed Sądem Najwyższym i tak skarga nie mogłaby otrzymać dalszego biegu.

Jednocześnie należy wskazać, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Skarżący określił tę wartość na 210 686 zł. Jednak przyjęta przez niego wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej istotnie różniła się od wartości przedmiotu zaskarżenia, określonej w apelacji na 3578 zł.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym, z zastrzeżeniem sytuacji szczególnych, nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym (zob. postanowienie SN z 15 grudnia 2021 r., IV CZ 49/21). Przy zaskarżeniu apelacją braku rozłożenia na raty, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi wskazana przez skarżącego kwota, określająca wartość jego naruszonego interesu prawnego (zob. uchwała SN z 21 czerwca 2012 r., III CZP 35/12, Biul. SN 2012, nr 6). Wartość ta nie może jednak być określana

w sposób dowolny. Musi uwzględniać procesowe zasady określania wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia), a także realia gospodarcze.

Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w sprawie brak było okoliczności, które mogłyby przemawiać za podwyższeniem podanej w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia. Apelacja pozwanego została oddalona. W związku z tym, należy przyjąć, że prawidłowo ustalona wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną wynosić powinna 3578 zł, a nie jak podał pozwany – 210 685,64 zł. Czyniło to skargę kasacyjną w niniejszej sprawie niedopuszczalną (art. 398² § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 i art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.